

PLENARY SESSIONS/ LUCRĂRI ÎN PLEN

O ANALIZĂ DE CONȚINUT A NOILOR STANDARDE DE CALIFICARE
PROFESIONALĂ ȘI IMPLICAȚII ASUPRA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI UNIVERSITAR
CONTABIL

A CONTENT ANALYSIS OF THE NEW PROFESSIONAL QUALIFICATION
STANDARDS AND IMPLICATIONS ON ACCOUNTING UNIVERSITY EDUCATION

CZU:[657:378.4]:[331.546:006.72](478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2023.01>

Lilia GRIGOROI,

Academia de Studii Economice din Moldova

Email: lilia.grigoroii@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9741-0932>

Veronica GROSU,

Ștefan cel Mare University of Suceava, România

Email: veronica.grosu@usm.ro

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2465-4722>

Abstract: The article addresses and analyses the content of qualification standards for higher education and the implications/prospect for strengthening accounting higher education to meet the needs of the sectoral labour market. In addition, it provides a process for encouraging change in accounting university curricula with reference to their content, learning outcomes, teaching, pedagogy, etc.

As qualitative and quantitative research techniques, content analysis was used, through which the elements of the qualification standards were examined in order to highlight different characteristics in order to understand their essence. However, through this content analysis of the qualification standards, the aim was to determine answers to questions in which the text implies something and is not necessarily explicit. Since content analysis is methodologically approached as both a qualitative and a quantitative method, the authors use more qualitative content analysis of qualification standards, by which they answer the research questions: what are and why were new qualification standards needed? What/who were they developed for? What results were achieved by developing the qualification standards? What is to be done during the implementation period?

Keywords: standard de calificare, contabilitate, rezultate ale învățării, competențe.

JEL Classification: M40

Introducere

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și-a asumat misiunea și a inițiat procesul de elaborare și implementare a standardelor de calificare în diverse domenii profesionale de studii. Printre domeniile profesionale norocoase se enumeră și Contabilitatea, pentru care au fost deja finalizate standardele de calificare, inclusiv standardele de competențe.

Standardele de calificare (inclusiv standardul de competență) sunt un cadru relevant și validat, care identifică și descriu în mod clar competențele profesionale necesare și specifică nivelurile de competență și subiectele de cunoștințe pentru fiecare arie de competență care trebuie demonstrat de un candidat pentru a putea să fie contabil licențiat/masterat/doctor.

Astfel, standardele de calificare promovează și se axează pe educația bazată pe competențe decât doar pe educația bazată pe cunoștințe. Formarea și certificarea bazate pe competențe depășesc transmiterea și solicitarea de cunoștințe și se concentrează pe dezvoltarea și necesitatea demonstrației sarcinilor și rezultatelor dorite la niveluri predeterminate de competență. Or, valorificarea capitalului uman prin studii de calitate și angajarea eficientă pe piața muncii a devansat schimbarea modului de percepere a conexiunii sistemului economic cu cel educațional, în funcție de dinamica schimbărilor și tendințele

de dezvoltare din societate. Fiecare dintre aceste două piețe își definește similar termenii pe care îi utilizează, deși exprimă lucruri diferite. Astfel, noțiunea de competență profesională este un termen propriu pieței muncii. Angajatorii solicită angajatului deținerea competențelor profesionale necesare ocupației/funcției, definite în fișa postului prin sarcini, atribuții, nivel de responsabilitate, cerințe specifice etc., iar modul în care persoana și-a format competențele (formal, informal, non-formal) – nu contează pentru angajator. Așadar, competențele profesionale formulate în conformitate cu necesitățile pieței muncii sunt descrise în standardele de competențe (nivel 6-8 CNCRM), care sunt parte componenta a standardelor de calificare. Contextul impune sistemul educațional de a se separa de termenul „competențe” și de a utiliza un alt termen și anume „rezultate ale învățării”, care definește ce știe și ce poate face absolventul după ce a parcurs un program de studii/de formare profesională, a fost evaluat, certificat și ”admis” pe piața muncii.

În acest context, articolul respectiv abordează și analizează conținutul standardelor de calificare pentru învățământul superior și implicațiile/perspectiva de consolidare a învățământului superior contabil pentru a răspunde nevoilor pieței muncii sectoriale. În plus, oferă un proces de încurajare a schimbării în curriculumul universitar contabil cu referință la conținutul acestora, rezultatele învățării, predare, pedagogie, etc.

În calitate de tehnici de cercetare calitativă și cantitativă a fost folosită analiza de conținut, prin care s-au examinat elementele standardelor de calificare în măsura să pună în evidență diferite caracteristici pentru a înțelege esența acestora. Or, prin această analiză de conținut al standardelor de calificare s-a urmărit să se determine răspunsuri la întrebări în care textul implică ceva și nu este neapărat explicit. Întrucât analiza de conținut este abordată metodologic atât ca o metodă calitativă, cât și cantitativă, autorii folosesc mai mult analiza calitativă a conținutului standardelor de calificare, prin care răspund la întrebările de cercetare: ce sunt și de ce era nevoie de noi standarde de calificare? Pentru ce/cine au fost elaborate? Ce rezultate au fost atinse prin elaborarea standardelor de calificare? Ce urmează să se întreprindă în perioada de implementare?

Rezultate și discuții.

Ce sunt standardele de calificare pentru domeniul profesional de contabilitate și de ce era nevoie de acestea?

Standardele de calificare pentru domeniul profesional de contabilitate (pentru nivelurile 5-8 CNC) reprezintă descrierea cerințelor, în termeni de rezultate ale învățării, necesare pentru a desfășura activitate asociată unuia sau mai multor locuri de muncă, dintr-o grupă de bază (conform clasificărilor naționale, europene și internaționale a muncii și altor clasificatoare ale domeniilor economice), stabilind condițiile de evaluare pentru obținerea unui act de studii oficial, care certifică obținerea unei calificări cu nivel CNC în domeniul de formare profesională – Contabilitate. Așa dar calificarea, obținerea „diplomei” sau certificarea („calificarea”) reprezintă recunoașterea oficială a obținerii de către o persoană a unui titlu profesional. La nivel internațional există diferențe legale și de reglementare importante care determină momentul calificării profesioniștilor contabili, aceasta putând avea loc de la foarte devreme la foarte târziu în decursul unei cariere.

Conceptul de standarde de calificare este recent introdus în sistemul de educație și formare profesională din Republica Moldova. Or, cadrul național al calificărilor, elaborat în perioada anilor 2010-2013, nu făcea referințe la standarde de calificare, însă includea elemente specifice acestora, cum ar fi competențele și rezultatele învățării (finalitățile de studii). Deci, vechiul cadrul național al calificărilor utiliza abordarea bazată pe rezultate ale învățării în conformitate cu Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții, unde rezultatele învățării se defineau prin descriptori: cunoștințe, abilități și competențe. Recomandarea Consiliului din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții redefinește rezultatele învățării prin noi descriptori: *cunoștințe, aptitudini și responsabilitate și autonomie*. În acest context, Cadrul Național al

Calificărilor pentru domeniul contabilității trebuia să fie revizuit și actualizat, atât în contextul angajamentelor asumate prin Acordul de asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, cât și din cauza schimbărilor tehnologice și a modificărilor cerințelor pentru competențele solicitate de angajatori/piata muncii.

Așa cum am mai menționat mai sus, calificările pentru domeniul profesional de contabilitate exprimate în standardele de calificare sunt elaborate utilizând rezultatele învățării (cunoștințe, aptitudini și responsabilitate și autonomie), corespunzătoare nivelurilor de calificare (niveluri ierarhice 6 - 8) care sunt descrise cu un set de descriptori de nivel. Astfel, absolvirea tuturor nivelurilor de studii universitare se face în baza evaluării rezultatelor învățării și cercetării pe baza acestor standarde de calitate asumate la nivel național. Prin urmare, calificările obținute prin studii universitare devin uniforme, similare și coerente la nivelul tuturor universităților acreditate în Republica Moldova.

Standardele de calificare stabilesc o coerență clară între conținuturile studiilor de licență, cele de masterat și cele doctorale, acestea fiind construite în succesiune piramidală. Obținerea unei diplome de licență garantează dreptul la studii de masterat de aprofundare, interdisciplinare sau de specializare complementară. Pe o piață a muncii dinamică, universitățile oferă adulților posibilitatea de a se dezvolta continuu în profesie sau adaugă competențe care să le permită accesul la profesii noi. Standardele de calificare pentru domeniul profesional de contabilitate au fost elaborate în cadrul Proiectului Învățământul Superior din Moldova, finanțat de Banca Mondială și reprezintă o nouă generație de standarde de calificare elaborate în conformitate cu prevederile Cadrului Național al Calificărilor și cu solicitarea de calificări și competențe a pieței muncii sectoriale, care definesc clar elementele calificării: nivelul de formare, rezultatele învățării, valoarea calificării și stabilesc procedura de evaluare a rezultatelor învățării în vederea acordării calificării. De asemenea, acestea asigură dimensiunea europeană și internațională a calificărilor, standardele fiind elaborate în corespundere cu standardele europene ESCO, în vederea compatibilității și competitivității calificărilor naționale, sporirea încrederii în rezultatele învățării obținute în sistemul național de învățământ, facilitarea mobilității academice și profesionale a cetățenilor.

În procesul de elaborare a standardelor de calificare s-au implicat și consultat partenerii sociali, organismele naționale și internaționale, alte entități interesate de verificarea relevanței calificării pentru piața muncii, elaborarea, revizuirea, validarea standardelor de calificare.

Pentru ce/cine au fost elaborate standardele de calificare pentru domeniul profesional de contabilitate?

Standardele de calificare au valoare de normă și servesc drept bază la întocmirea programei cadru de formare profesională (Licență, Master, Doctorat), de evaluare și certificare a calificărilor, elaborarea fișelor de post, descrierea competențelor profesionale cerute de piața muncii în termeni de rezultate ale învățării.

Standardele de calificare îi ajută pe angajatori să-și aleagă angajatul potrivit în concordanță cu cerințele locului de muncă. Angajații care utilizează standardele de calificare pot planifica obținerea calificării și eliminarea deficiențelor în cunoștințe, aptitudini, autonomie și responsabilitate.

Standardele de calificare asigură recunoașterea și echivalarea calificărilor profesionale, obținute în context de învățare formale/non formale/informale, atât pentru calificările profesionale obținute în Republica Moldova, cât și pentru cele obținute în afara Republicii Moldova, devenind astfel un pilon de sustenabilitate pentru mobilitate în piața muncii, cât și pentru sistemul de educație și formare profesională.

În contextul descris mai sus, un aspect important analizat în procesul de elaborare a standardelor de calificare au fost tendințele și preocupările viitoare în domeniul contabil, dirijate predominant de așteptările utilizatorilor de informații, globalizare, progresele tehnologice, complexitatea afacerilor, schimbările societale, intensificarea reglementărilor și supravegheților, etc. Concomitent domeniul contabil este influențat direct sau indirect de schimbările climatice (la nivel global și local), deficitul de resurse (umane și naturale), conflictele geopolitice (deschise și ascunse), imprevizibilitatea piețelor

emergente, digitalizarea continuă și comunicarea online. Or, preocupările de viitor a profesiei contabile constau în anticiparea și adaptarea la schimbări, iar rolul contabilului în viitor va fi de a oferi instrumente, informații și date analitice esențiale pentru adoptarea celor mai bune decizii pentru prezent, dar în special pentru viitor. Susținem opiniile organismelor profesionale internaționale și considerăm că profesioniștii contabili vor avea un rol important în managementul riscului și vor acoperi zone noi în procesul decizional.

Ce rezultate au fost atinse prin elaborarea standardelor de calificare?

În aspect tehnic procesul de elaborare și aprobare a standardelor de calificare au parcurs o cale predeterminată, prescrisă de Metodologia Ministerului Educației și Cercetării, etapele fiind prezentate în figura 1.

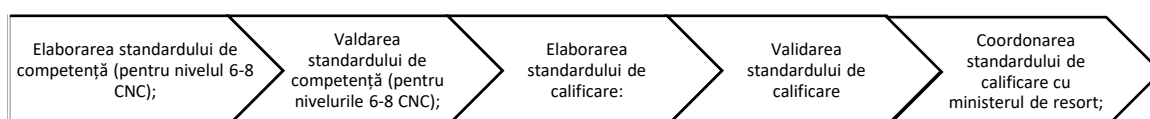

Figura 1. Procesul de elaborare și validare a standardelor de calificare

Realizarea cu succes a etapelor tehnice descrise în figura 1 rezultă expres din conținutul standardelor de calificare pentru domeniul profesional de contabilitate.

În același timp, elaborarea standardelor urma să respecte careva principii impuse de cerințele normative¹, care sunt prezentate în figura 2.

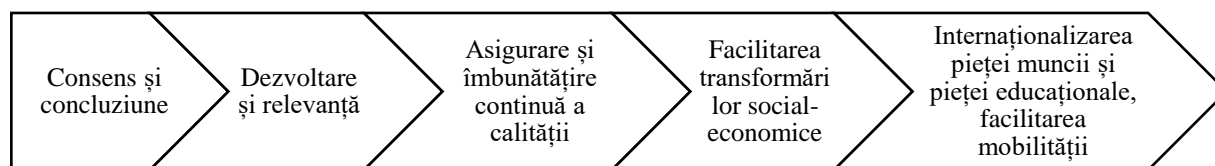

Figura 2. Principiile de elaborare a standardelor de calificare

Dovada respectării principiilor de bază, prezentate în figura 2 se desprinde din conținutul standardelor de calificare și din rezultatele analizei realizate. Or, *consensul și incluziunea* conținutului standardelor de calificare este asigurată prin implicarea partenerilor sociali, instituțiilor naționale și internaționale și a altor părți interesate. Trebuie să menționăm că responsabil de procesul de elaborare a standardelor de calificare pentru domeniul contabilitate a fost desemnata prin concurs ASEM. Însă în echipa de lucru au fost incluși atât reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior, cât și ai asociațiilor profesionale și angajatorilor. Același lucru a fost respectat și în procesele de consultare și validare a standardelor.

Dezvoltarea și relevanța calificărilor se confirmă prin descrierea tendințelor de evoluție a pieței muncii naționale și internaționale referitor la necesarul de noi calificări și competențe; analiza informațiilor privind necesarul de calificări și competențe pentru satisfacerea nevoilor academic, economice și sociale ale utilizatorilor de calificări; analiza informațiilor cu privire la tendințele de dezvoltare ale sectoarelor sociale și economice. În acest context s-a identificat lista ocupațiilor tipice conform CORM și ESCO/ISCO, s-au identificat și s-au studiat analizele și prognozele organismelor profesionale în domeniu referitor la tendințele mondiale de dezvoltare a profesiei, s-au examinat factorii care influențează schimbarea în profesie și modelează afacerile durabile. În sondajul anual

¹ Metodologia de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, nr. 573 din 15.06.2022. Disponibil: https://mec.gov.md/sites/default/files/advance_page/metodologia_de_elaborare_validare_si_aprobare_a_standardelor_de_calificare.pdf

Global Talent Trends Survey 2023² contabilitatea este văzută ca o alegere inteligentă pentru flexibilitatea și perspectivele de carieră. Securitatea, recompensele și oportunitățile oferite de profesie rămân extrem de atractive, perspectivele de carieră pe termen lung fiind menționate ca beneficiul numărul unu al unei cariere în domeniul financiar.

Asigurarea și îmbunătățirea continuă a calității se va realiza prin evaluarea externă a furnizorilor de programe de educație și formare profesională prin care se asigură încrederea societății în calitatea calificărilor și evaluarea validă, credibilă, accesibilă, transparentă și realizabilă a rezultatelor învățării, demonstrate de candidați în vederea atribuirii calificării și certificarea nivelului de calificare.

Pentru a asigura *facilitarea transformărilor social economice* în dezvoltarea profesiei contabile au fost identificate tendințele și preocupările viitoare în domeniul contabil, dirijate predominant de așteptările utilizatorilor de informații, globalizare, progresele tehnologice, complexitatea afacerilor, schimbările societale, intensificarea reglementărilor și supravegherilor, etc. Concomitent domeniul contabil este influențat direct sau indirect de schimbările climatice (la nivel global și local), deficitul de resurse (umane și naturale), conflictele geopolitice (deschise și ascunse), imprevizibilitatea piețelor emergente, digitalizarea continuă și comunicarea online. În acest context, preocupările de viitor a profesiei contabile constau în anticiparea și adaptarea la schimbări. Or, rolul contabilului în viitor va fi de a oferi instrumente, informații și date analitice esențiale pentru adoptarea celor mai bune decizii pentru prezent, dar în special pentru viitor. Susținem opiniile organismelor profesionale internaționale și considerăm că profesioniștii contabili vor avea un rol important în managementul riscului și vor acoperi zone noi în procesul decizional.

Internaționalizarea pieței muncii și pieței educaționale, facilitarea mobilității s-a asigurat prin alinierea standardelor de calificare naționale la standardele regionale, internaționale și transnaționale; interoperabilitatea rezultatelor învățării și instrumentelor naționale cu privire la calificări cu Cadrul European al Calificărilor, diploma Euro Pass, pașaportul lingvistic și altele; compatibilizarea sistemelor de credite aplicate la nivelul învățământului superior cu cele din Spațiul european al educației și formării (European Quality Assurance European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)); aplicarea principiilor de asigurare a calității calificărilor conform Cadrului European al Calificărilor.

Standardele de calificare includ arii de competență, competențe și rezultate ale învățării. În actele normative autohtone nu am identificat o definiție a conceptului de arie de competență, doar se prescrie că ar trebui să reprezinte etape, faze a prestării serviciului/producerii. Însă, Federația Internațională a Contabililor (IFAC)³, un organism internațional cu autoritate din domeniul contabilității, definește aria de competență drept o categorie pentru care se poate specifica un set de obiective educaționale conexe⁴. Prin obiectiv educațional se are în vedere conținutul și profunzimea cunoștințelor, înțelegerii și aplicării necesare pentru o arie de competență specifică.

În acest context, ariile de competență din standardele de calificare au fost puse de acord cu recomandările IFAC, descrise în Standardele Internaționale de Educație. Paralel s-au consultat documentele și recomandările celor mai influente organisme profesionale internaționale (ACCA, CPA Canada, Australia, Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS), etc.), precum și standarde de calificare disponibile din țări europene. Ariile de competență pentru treptele de Licență, Masterat și Doctorat sunt prezentate în figura 3.

² Tendințe globale de talente 2023. Raport de perspectivă profesională din 08 februarie 2023. // <https://www-accaglobal-com.translate.goog/gb/en/professional-insights/pro-accountants-the-future/global-talent-trends-2023.html? x tr sl=en& x tr tl=ro& x tr hl=ro& x tr pto=wapp>

³ IFAC - organizația globală pentru profesia contabilă, cuprinzând 180 de organizații membre și asociate în 135 de jurisdicții, reprezentând milioane de profesioniști contabili. Disponibil: <https://www.ifac.org/who-we-are/our-purpose>

⁴ Manualul de reglementări internaționale de educație. Ediția 2019 © 2021 al IFAC. Disponibil: <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2021/12/HANDBOOK-OF-INTERNATIONAL-EDUCATION-PRONOUNCEMENTS-RO.pdf>

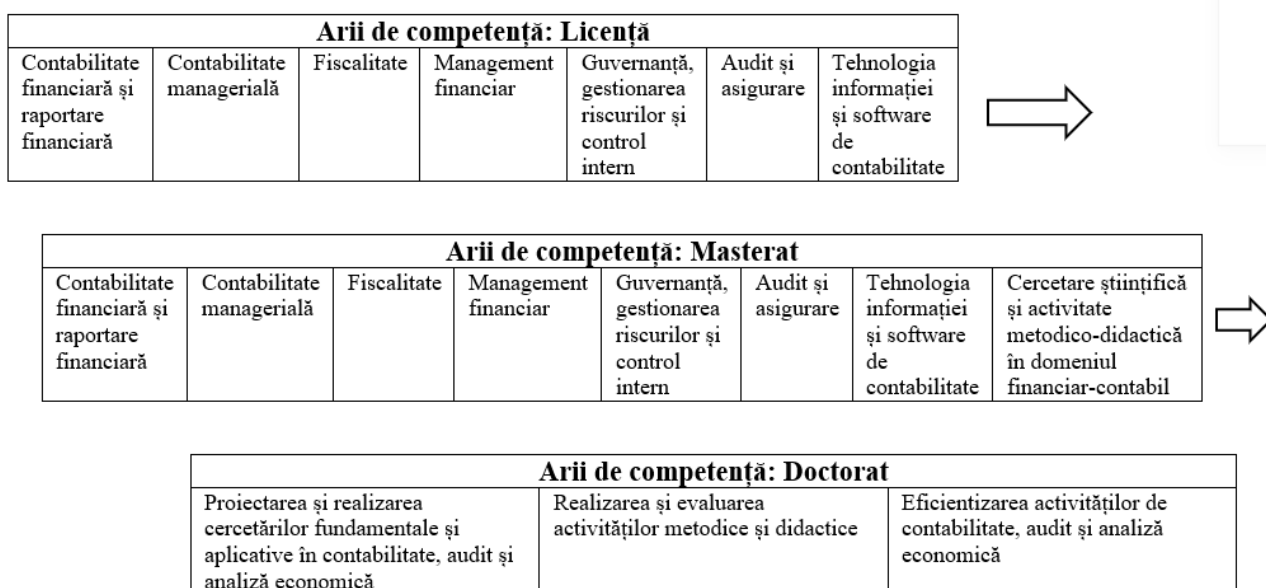

Figura 3. Arii de competență și competențele pe trepte ale învățământului superior pentru domeniul profesional de contabilitate

Ariile de competență pentru Licență și Masterat sunt identice, deși acestea reprezintă niveluri educaționale diferite, masteratul fiind cu un pas mai înalt decât licența. Diferența o constituie doar competențele și rezultatele învățării, care sunt formulate în funcție de ierarhia complexității lor, având la bază taxonomia lui Bloom.

Prin competență se înțelege capacitatea dovedită de a utiliza cunoștințe, aptitudini și abilități personale, sociale și/sau metodologice în situații de muncă sau de studiu și pentru dezvoltarea profesională și personală⁵.

Rezultatele învățării reprezintă enunțuri care se referă la ceea ce cunoaște, înțelege și este capabil să facă un student la finalizarea unui proces de învățare și care sunt definite sub formă de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie⁶.

Identificarea și formularea competențelor și a rezultatelor învățării, folosind aceleași arii de competență, atât pentru Licență, cât și Masterat, aplicând taxonomia lui Bloom, se explică prin faptul că legislația în vigoare în domeniul contabilității nu prevede obligativitatea ca contabilul șef să dețină o diplomă de masterat. Dimpotrivă, absolventul licențiat în contabilitate (prima treaptă a învățământului superior) are drept legal de a activa în calitate de contabil șef și trebuie să cunoască și să aplice integral, în situații de lucru, sistemul complex de colectare, identificare, grupare, prelucrare, înregistrare, generalizare și de prezentare a informațiilor privind elementele contabile. Deci, acesta, fiind absolvent de licență, trebuie să cunoască și să poată organiza și ține contabilitatea pe întreg ciclul contabil, acoperind subsistemele contabilității: contabilitate financiară, managerială, fiscalitate, control, management financiar, etc.

Totodată, conjuncturile particulare, specificul activității și al operațiunilor fiecărei entități, mediul intern și extern al acesteia, riscurile și incertitudinile în care își desfășoară activitatea nu pot fi anticipate și prevăzute în reglementările contabile, fapt ce solicită specialistului judecată și

⁵ Metodologia de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, nr. 573 din 15.06.2022. Disponibil: https://mec.gov.md/sites/default/files/advance_page/metodologia_de_elaborare_validare_si_aprobare_a_standardelor_d_e_calificare.pdf

⁶ Ibidem

raționament profesional. Astfel, calitatea raționamentului profesional devine un factor de diferențiere pentru recunoașterea competențelor și gradului de profesionalism al contabililor. Totodată, cerințele de competență profesională se pot modifica pe măsură ce contabilii își asumă noi roluri pe parcursul carierei lor. De exemplu, un contabil angajat poate dori să devină lector în domeniul contabilității sau un tehnician contabil poate dori să lucreze într-o funcție de audit. În acest context studiile de masterat dezvoltă amploarea și profunzimea competențelor, cunoștințelor, abilităților profesionale și a valorilor, eticii și atitudinilor profesionale care ar putea fi necesare atunci când se trece la noi roluri. Paralel, pune accent pe dezvoltarea capacităților de cercetare științifică în domeniul contabilității și/sau adiacent contabilității. Tabelul 1 prezintă o sinteză a competențelor profesionale pe trepte de studii ale învățământului superior universitar care trebuie atinse până la finalul studiilor superioare universitare.

Tabelul 1.

Competențele profesionale relevante calificărilor contabile pe trepte ale învățământului
 universitar superior

Competențe		
Licența	Masterat	Doctorat
CP ₁ . Identificarea și aplicarea cadrului normativ contabil.	CP ₁ . Administrarea modului de ținere a contabilității și de aplicare a standardelor de contabilitate.	CP ₁ . Evaluarea cercetărilor din domeniul financiar și contabil.
CP ₂ . Elaborarea și aplicarea politicilor contabile.	CP ₂ . Analiza și perfecționarea politicilor contabile și a planului de conturi de lucru al entității.	CP ₂ . Planificarea, realizarea și evaluarea activităților metodice și didactice.
CP ₃ . Documentarea și înregistrarea în conturi contabile a faptelor economice.	CP ₃ . Coordonarea procesului de raportare financiară.	CP ₃ . Gestiunea și perfecționarea contabilității financiare.
CP ₄ . Întocmirea situațiilor financiare individuale.	CP ₄ . Organizarea și administrarea contabilității manageriale.	CP ₄ . Gestiunea și perfecționarea contabilității manageriale.
CP ₅ . Interpretarea și analiza informațiilor prezentate în situațiile financiare.	CP ₅ . Administrarea contabilității impozitelor și taxelor .	CP ₅ . Gestiunea și perfecționarea contabilității fiscale.
CP ₆ . Generarea și prezentarea de informații financiare și nefinanciare pentru rapoarte corporative integrate și de sustenabilitate.	CP ₆ . Coordonarea și administrarea raportării fiscale.	CP ₆ . Guvernarea și perfecționarea auditului.
CP ₇ . Organizarea și ținerea contabilității manageriale.	CP ₇ . Organizarea activității de management financiar-contabil.	CP ₇ . Analiza, controlul și gestionarea riscurilor.
CP ₈ . Analiza și raportarea informațiilor contabilității manageriale către manageri.	CP ₈ . Asumarea și fundamentarea deciziilor financiare.	
CP ₉ . Planificarea, calculul, plata și contabilitatea impozitelor și taxelor.	CP ₉ . Guvernanță și gestionarea riscurilor.	
CP ₁₀ . Întocmirea și revizuirea rapoartelor fiscale.	CP ₁₀ . Administrarea sistemelor de control intern.	
CP ₁₁ . Managementul necesarului de fond de rulment și al riscurilor financiare.	CP ₁₁ . Coordonarea activităților de audit.	
CP ₁₂ . Evaluarea și finanțarea afacerii.	CP ₁₂ . Exercițarea controlului calității.	

CP ₁₄ . Exercițarea controlului intern, revizuire și conformitate.	CP ₁₃ . Utilizarea TIC în domeniul financiar-contabil.	
CP ₁₅ . Efectuarea auditului.	CP ₁₄ . Administrarea și securizarea informațiilor contabile digitale.	
CP ₁₆ . Controlul calității lucrărilor de audit.	CP ₁₅ . Planificarea, organizarea și realizarea cercetărilor științifice.	
CP ₁₇ . Utilizarea softurilor specializate în contabilitate și al platformelor electronice de raportare.		

Prin elaborarea standardelor de calificare s-a realizat: păstrarea coerenței interne a învățământului superior în condițiile autonomiei instituțiilor de învățământ; asigurarea respectării principiilor fundamentale de politică educațională în învățământul superior; promovarea unor criterii unice de evaluare a performanțelor profesionale la nivel național; realizarea formării inițiale și continue a forței de muncă; asigurarea calității serviciilor de formare profesională.

Ce urmează după aprobarea standardelor de calificare?

Profesia contabilă operează într-un mediu în continuă schimbare, ceea ce face necesară revizuirea periodică a politicilor de dezvoltare profesională inițială și continuă. Din perspectiva standardului de calificare urmează continuarea procesului de raliere a programelor și a procesului de studii la prevederile standardelor elaborate. Astfel instituțiile de învățământ urmează să dezvolte/actualizeze curriculumul, elaboreze/actualizeze programele de studii/formare profesională în conformitate cu cerințele standardelor de calificare, să asigure evaluarea rezultatelor învățării și certificarea calificării, conform cerințelor standardului de calificare, să participe la dezvoltarea de noi calificări și la dialogul continuu cu piața muncii.

Totodată cadrele didactice ar trebui să-și actualizeze metodele de predare-învățare și evaluare, punând accent pe acele metode care dezvoltă abilități și competențe ce favorizează oamenii în detrimentul mașinilor, precum demonstrarea curiozității și a unei minți iscoditoare; înțelegerea nuanțelor situaționale; manifestarea empatiei și inteligenței emoționale; contextualizarea informațiilor; aplicarea gândirii creative, intuitive și strategice și promovarea procesului decizional etc. În acest context, punerea de întrebări, analizarea critică a răspunsurilor, interpretarea informațiilor, evaluarea riscurilor, creșterea capacității și prioritizarea resurselor devin mai importante în vremuri de schimbare⁷. Or, abilitatea de a gândi critic este o abilitate care nu poate fi dezvoltată rapid. Este nevoie de timp, practică și gândire serioasă. Prin urmare, este important ca cadrele didactice să includă activități și evaluări orientate spre gândirea critică cât mai devreme posibil în cursurile de contabilitate, în concordanță cu o abordare bazată pe competențe, care urmărește să dezvolte abilități, mai degrabă decât să memoreze fapte și să dobândească cunoștințe.

Standardele de calificare reprezintă o platformă prin care se realizează „racordarea educației la cerințele și nevoile pieței muncii din perspectiva dezvoltării sustenabile, prin restructurarea mecanismelor de dezvoltare a capitalului uman”⁸. Astfel instituțiile de învățământ au obligația de implementare a noilor medii de învățare, resurse și tehnologii didactice active/ interactive în condiții de siguranță, inclusiv online, pentru obținerea noilor cunoștințe și experiențe, valorificare a oportunităților oferite de noile medii de învățare, resurse și tehnologii didactice active/interactive, pentru acumularea de noi cunoștințe și experiențe, inclusiv în scopul creșterii rezilienței la provocările lumii contemporane și asigurarea condițiilor sociale, culturale, economice, psihologice și pedagogice

⁷ Mentalitatea și facilitarea abilităților profesioniștilor contabili – o schimbare de paradigmă a competențelor. IFAC. Aprilie 2022. Disponibil: https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2022/07/Mindset-and-Enabling-Skills-of-Professional-Accountants_Paper-4-RO.pdf

⁸ Strategia de dezvoltare a Republicii Moldova „Educația 2030”. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136600&lang=ro

de formare a personalității studentului din perspectiva educației pentru diversitate, globalizare și dezvoltare sustenabilă.

Trebuie depuse mai multe eforturi pentru ca studenții din cadrul programelor de contabilitate să vadă amploarea și imaginea de ansamblu a profesiei, să poată demonstra potențialul unor cariere provocatoare și pline de satisfacții în profesie dincolo de rolurile tradiționale.

Concluzii.

Standardele de calificare sunt o generație modernizată, un document conceptual-normativ, care a apropiat procesul de formare profesională și atribuire a calificărilor de cadrul normativ european, oferind o mai mare deschidere și siguranță în formare profesională a tinerilor care fac studiile în țară. Elaborarea, adoptarea și implementarea standardelor de calificare asigură o abordare eficientă pentru dezvoltarea competenței profesionale. În plus acestea vor contribui la reducerea diferențelor de la nivel internațional dintre cerințele pentru desfășurarea unui rol de contabil, facilitarea mobilității la nivel global a profesioniștilor în contabilitate și furnizarea unor etaloane internaționale de bună practică pentru educația profesională contabilă.

Analiza de conținut a standardelor de calitate a demonstrat că calitatea acestora este aliniată celor mai bune practici mondiale, dar nu în detrimentul specificului autohton al profesiei. Astfel, avem speranța că standardele de calificare vor angaja instituțiile de învățământ, în special pe cele private, în realizarea unui proces educațional de calitate.

Bibliografie:

1. Metodologia de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, nr. 573 din 15.06.2022. Disponibil: https://mec.gov.md/sites/default/files/advance_page/metodologia_de_elaborare_validare_si_aprobare_a_standardelor_de_calificare.pdf
2. Tendințe globale de talente 2023. Raport de perspectivă profesională din 08 februarie 2023. // https://www-accaglobal-com.translate.google.com/en/professional-insights/pro-accountants-the-future/global-talent-trends-2023.html?x_tr_sl=en&x_tr_tl=ro&x_tr_hl=ro&x_tr_pto=wapp
3. Paul E. Madsen. Research Initiatives in Accounting Education: Transforming Today's Students into Accounting Professionals. In: Issues in Accounting Education (2020) 35 (4): 35–46. Disponibil: <https://publications.aaahq.org/iae/article-abstract/35/4/35/8190/Research-Initiatives-in-Accounting-Education>
4. Bryan Howieson. Accounting practice in the new millennium: is accounting education ready to meet the challenge? In: The British Accounting Review. Volume 35, Issue 2, June 2003, pages 69-103. Disponibil: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0890838903000040>
5. Manualul de reglementări internaționale de educație, International Accounting Education Standards Boards <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2021/12/HANDBOOK-OF-INTERNATIONAL-EDUCATION-PRONOUNCEMENTS-RO.pdf>
6. Reglementarea profesiei Contabile, International Federation of Accountants <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2019/04/20121024-REGPOL-PPP1-Regulation-of-the-Accountancy-Profession-RO-2019.pdf>
7. Manualul privind Codul Etic Internațional pentru profesioniștii contabili, International Ethics Standards Board for Accountants <https://www.codetic-standardeinternationale.ro/wp-content/uploads/2020/01/Codul-etic-pentru-profesionistii-contabili.pdf>
8. Profesia Contabilă: îndrumări cu privire la o abordare bazată pe riscuri, FATF <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2021/04/RBA-Accounting-Profession-RO-1.pdf>
9. Mentalitatea și facilitarea abilităților profesioniștilor contabili – o schimbare de paradigmă a competențelor, Chartered Professional Accountants Canada https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2022/07/Mindset-and-Enabling-Skills-of-Professional-Accountants_Paper-4-RO.pdf
10. Occupational outlook handbook. <https://www.bls.gov/ooh/>
11. Alfred Borgonovo, Brian Friedrich, and Michael Wells [Competency-Based Accounting Education, Training, and Certification. An Implementation Guide](#), Banca Mondială (2019)

12. [Компетентностный подход к образованию, практической подготовке и сертификации специалистов в сфере бухгалтерского учета. Руководство по применению. Алфред Боргоново, Брайан Фридрих и Майкл Уэллс](#)
13. [Руководство по применению компетентно-ориентированные учебно-оценочные материалы по бухгалтерскому учету. \(2021, Word Bank\)](#)
14. [CGMA Competency Framework Technical Skills. AN ILLUSTRATIVE COMPETENCY FRAMEWORK FOR ACCOUNTING TECHNICIANS, IFAC, \(2019\)](#)
15. Raport de cartografiere privind Standardele Ocupaționale și Standardele de Calificare existente în Moldova. Sprijin pentru acțiuni de țară și regionale (SUCRA) POL-SUC WP19 „Comitetele sectoriale din Moldova: parteneriate cu sectorul privat”. Disponibil: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2019-11/mapping_os_qs_moldova_25112019_ro_4.pdf